

Memo

Onderwerp: reactie FGM op concept hernieuwbare energie bij ingrijpende restauratie

Namens de werkgroep Duurzaamheid van de Federatie Grote Monumentengemeenten sturen wij u onze reactie op het voorliggende concept wijziging van het bouwbesluit ten behoeve van hernieuwbare energie bij ingrijpende restauratie.

Het nu voorliggende voorstel en de toelichting daarop roept bij ons nog een aantal vragen op. Het is ons onvoldoende duidelijk hoe met lokale omstandigheden en cultuurhistorische waarden wordt omgegaan. Bovendien vinden wij het onduidelijk dat de uitzondering op de regels in beginsel niet voor monumenten geldt.

Met name voor het hergebruik van monumenten kunnen de voorgestelde maatregelen onevenredig complex, regeldruk verhogend en belemmerd werken. Wij adviseren daarom u de regelgeving en de bijhorende toelichting hierop aan te passen en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed daar ook bij te betrekken.

Daarnaast willen wij als werkgroep ook graag meedenken bij de uitwerking van de leidraad en hopen we dat onze reactie kan bijdragen aan een verbetering van het voorliggende conceptbesluit. Bij deze onze reactie en de toelichting op bovenstaande punten.

Verbindt uitzonderingen in locatiegebonden regelgeving aan omgevingskwaliteit en cultuurhistorische waarden.

In het voorstel geeft u aan dat de regelgeving in Beschermd stads- en dorpsgezichten mogelijk tot een uitzondering op de regels geldt en dat dit in een handreiking wordt uitgewerkt. Uit uw voorstel blijkt niet hoe deze handreiking tot stand komt en of daarmee cultuurhistorische waarden wel voldoende behouden kunnen blijven. U geeft aan dat veiligheid prioriteit heeft in deze handleiding. Wij pleiten ervoor om breder te kijken en ook de kwaliteit van de leefomgeving en de cultuurhistorische waarden van gebouwen en gebieden (waaronder beschermd stads- en dorpsgezichten) volwaardig mee te nemen. Bovendien pleiten wij voor meer aandacht voor de uitzonderingspositie voor monumenten, ook in de voorgestelde handleiding.

Benoem monumenten expliciet als uitzondering.

U geeft aan dat de uitzondering voor de regelgeving 'in beginsel' niet voor monumenten geldt. Uit de toelichting blijkt helaas niet hoe dit beginsel zich verhoudt tot de artikelen 1.13 en 10.3 van het Bouwbesluit 2012.

Wij pleiten ervoor monumenten expliciet als uitzonderling te benoemen en tenminste aan te sluiten bij de bestaande opbouw van de regelgeving ten aanzien van monumenten en het bouwbesluit conform artikel 1.13. Wij vragen u om de uitzondering bij monumenten in de toelichting en de handleiding ook expliciet te benoemen. De toelichting op het huidige voorstel lijkt inconsistent te zijn met de bestaande uitzonderingen voor monumenten. De stelselwijziging van de Omgevingswet zou een dergelijke inconsistentie nóg complexer maken. Dat kan de uitvoeringspraktijk compliceren. Wij pleiten ervoor het benodigde maatwerk bij monumenten expliciet in het bouwbesluit blijven te regelen.

Draag bij aan een duurzame toekomst door het renoveren van een monument te stimuleren.

Wij willen uw aandacht vragen voor de complexiteit van het herbestemmen en renoveren van een monument. De beschreven 'ingrijpende renovatie' komt juist bij monumenten veel voor omdat sloop-nieuwbouw daarbij in beginsel niet aan de orde zijn. Tegelijkertijd lijkt de voorgestelde regeling weinig ruimte te bieden voor maatwerk bij monumenten. Dit zou betekenen dat monumenten onevenredig zwaar belast worden om de CO2 uitstoot te verminderen, terwijl juist monumenten door hun lange levensduur op hun eigen wijze een belangrijke bijdrage leveren aan een duurzame leefomgeving.

Door de Europese commissie is aan de lidstaten expliciet aandacht gevraagd voor het borgen van de bescherming van Erfgoed (monumenten én cultuurhistorie) in een duurzame toekomst. Daarom rekenen wij erop dat in de uitvoering van de doelen van het Europese beleid u ook de benodigde uitzonderingen voor de erfgoedsector op een passende wijze in de regelgeving zult blijven opnemen.

Wij pleiten ervoor om renovatie en hergebruik te stimuleren en sloop-nieuwbouw minder aantrekkelijk te maken. Het renoveren van een monument vraagt altijd om maatwerk. Het is niet de bedoeling om duurzame energetische maatregelen bij monumenten per definitie te verbieden, maar het is wel nodig om expliciet in de regelgeving op te nemen dat het bevoegd gezag uit het oogpunt van monumentenzorg de mogelijkheid heeft om te kunnen afwijken van de generieke regeling uit het bouwbesluit.

Voorkom meer regeldruk en sluit aan bij de stelselwijziging van de Omgevingswet.

Bij de invoering van de Omgevingswet is vastgelegd dat een vergunning voor het wijzigen van een Rijksmonument niet noodzakelijk gekoppeld wordt aan de wijziging van het omgevingsplan of de toets aan het bouwbesluit. Dit hangt ermee samen dat de bescherming van een Rijksmonument in principe op landelijk niveau wordt bepaald en slechts de uitvoering van het beleid is gedelegeerd naar het lokaal niveau. Door de nu voorgestelde wijziging om de uitzondering voor monumenten enkel via lokale regelgeving te reguleren, sluit u niet aan bij deze stelselwijziging. Dit zou kunnen

betekenen dat er voor de bescherming van Rijksmonumenten meer regelgeving op het lokale niveau bij zou moeten komen. Dat brengt voor de bescherming van Rijksmonumenten meer verschillende regels en dubbele vergunningen met zich mee. Dat zou de uitvoeringspraktijk onnodig complex maken. Ook daarom adviseren wij om een uitzondering voor (Rijks)monumenten niet enkel via lokaal beleid te regelen.

Betrek de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed bij de aanpassing.

Uit de bij de regelgeving betrokken organisaties blijkt dat de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed niet betrokken is geweest bij de totstandkoming van de regeling. Wij zijn van mening dat de regelgeving in het huidige voorstel onvoldoende helder is afgestemd op de Erfgoedwet en Omgevingswet. Wij verzoeken u het voorstel hierop te herzien en dit ook af te stemmen met de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Mocht u naar aanleiding van onze reactie nog vragen hebben, horen wij het graag. Wij kijken uit naar uw reactie.